

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 126/2010-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. B., t. č. vo väzbe, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 4, čl. 17 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a čl. 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Okresnej prokuratúry Žilina č. k. 2 Pv 1171/09-15 z 15. januára 2010, rozhodnutím Okresného súdu Žilina sp. zn. 0 Tp 632/2009 zo 7. decembra 2009 a Krajského súdu v Žiline č. k. 2 Tpo 148/2009-40 zo 16. decembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. februára 2010 (doplnená podaniami 17. februára 2010 a 8. marca 2010) doručená sťažnosť M. B., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 12 ods. 4, čl. 17 ods. 2, čl. 19. ods. 1 a čl. 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 0 Tp 632/2009 zo 7. decembra 2009 a rozhodnutím Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Tpo 148/2009-40 zo 16. decembra 2009, ako aj rozhodnutím Okresnej prokuratúry Žilina (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 2 Pv 1171/09-15 z 15. januára 2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ uznesením okresného súdu bol vzatý do väzby s plynutím lehoty začatia väzby od 4. decembra 2009, keď nebol prijatý jeho návrh na nahradenie väzby poskytnutím záruky a nebol prijatý ani jeho písomný sľub. Do väzby bol vzatý podľa § 87 ods. 2 a § 72 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku pre zločin sexuálneho zneužívania svojej maloletej dcéry. Uvedeného skutku sa nedopustil, a aj keď boli proti nemu podozrenia z predchádzajúcich období, že sa uvedeného skutku už mal dopustiť, nebol z nich nikdy obvinený, lebo neboli pravdivé. Aj keď vyšetrovateľ v trestnom konaní pribral znalcov na posúdenie jeho konania, týmto boli položené sugestívne otázky, ktoré nemohli znamenať priaznivý výsledok v jeho prospech. Ani okresný súd, ani krajský súd však dostatočne nevyhodnotili zistený skutkový stav, a ich rozhodnutia neboli preto objektívne. Navyše, súdy sa nezaoberali ani jeho námietkou, že vo veci rozhodoval nezákonný sudca, ktorý ho vzal do väzby v rozpore s rozvrhom práce okresného súdu, na čo v opravnom prostriedku poukazoval. Okrem toho v ústave na výkon väzby mu boli odcudzené podklady v jeho veci, čo mu marilo účinnú obranu, preto aj vyhlásil hladovku. Toto sa však stalo aj za účinnej pomoci okresnej prokuratúry, ktorá nedostatočne vykonávala dozor nad vyšetrovaním, bola neobjektívna a sudcovi prikazovala, ako má vo veci rozhodnúť. Rozhodnutie okresnej prokuratúry namietal z toho dôvodu, že viedla konanie neobjektívne a nepostupovala v súlade s Trestným poriadkom, zohľadnila len výpoveď jeho dcéry, ktorú naviedla vypovedať proti nemu jej matka. Celkovo teda sťažovateľ pociťuje nepravosť voči svojej osobe zo strany orgánov vyšetrovania, orgánov prokuratúry a súdov, ktoré v konečnom dôsledku postupovali v rozpore so zákonom, a tým, že sa rozhodli vziať ho do väzby, porušili jeho základné práva. Žiada preto, aby ústavný súd vo veci vydal takýto nález:

„1. Základné právo obvineného M. B.,... upravené v článku 17 ods. 2 Ústavy SR, článok 6 ods. 1, 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnej prokuratúry Žilina a jej rozhodnutím zo dňa 15.01.2010 sp. zn. 2Pv 1171/09-15 porušené bolo.

2. Základné právo obvineného M. B.,... upravené v čl. 50 ods. 5 Ústavy SR, článok 6 ods. 1, 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnej prokuratúry Žilina a jej rozhodnutím zo dňa 15.01.2010 sp. zn. 2 Pv 1171/09-15 porušené bolo.

3. Základné právo obvineného M. B.,... upravené v článku 17 ods. 2 Ústavy SR, článok 6 ods. 1, 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Okresného súdu Žilina zo dňa 07.12.2009, sp. zn. O Tp 632/2009 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu Žilina zo dňa 16.12.2009, sp. zn. 2 Tpo /48/2009-40 porušené bolo.

4. Základné právo obvineného M. B. ... upravené v článku 50 ods. 5 Ústavy SR , článok 6 ods. 1, 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Okresného súdu Žilina zo dňa 07.12.2009 sp. zn. O Tp 632/2009 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu Žilina zo dňa 16.12.2009, sp. zn. 2 Tpo /48/2009-40 porušené bolo.

5. Základné právo obvineného M. B.,... upravené v článku 19 ods. 1 Ústavy SR postupom Ústavu na výkon väzby Ž. porušené bolo.

6. Základné právo obvineného M. B.,... upravené v článku 12 ods. 4 Ústavy SR postupom Ústavu na výkon väzby Ž. porušené bolo.

7. Uznesenie Okresnej prokuratúry Žilina zo dňa 15.01.2010, sp. zn. 2 Pv 1171/09-15, a uznesenie Okresného súdu Žilina zo dňa 07. 12. 2009, sp. zn. O Tp/632/2009 a uznesenie Krajského súdu Žilina zo dňa 16.12.2009, sp. zn. 2 Tpo/48/2009-40 sa zrušuje a Okresnému súdu Žilina sa prikazuje, aby M. B., neodkladne prepustil z výkonu väzby na slobodu.

8. Prikazuje sa Ústavu na výkon väzby Ž., aby svoj postup pri výkone režimových a organizačných činností v ústave zosúladiť so zákonom č. 221/2006 a následne zákonom č. 127/2008 o výkone väzby a zachovával článok 19 ods. 1 Ústavy SR, zároveň aby dôsledne zachovával článok 12 ods.4 Ústavy SR.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť unesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

a) Sťažovateľ namietal nezákonnosť postupu a rozhodnutia okresnej prokuratúry z 15. januára 2010, ktorý rozhodoval podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, keď rozhodoval ako odvolací orgán o uznesení vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície, odboru justičnej polície v Ž. ČVS: ORP-1382/OVK-ZA-2009 z 3. decembra 2009 o vznesení obvinenia podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 a 2 písm. a) a b) Trestného zákona na základe opravného prostriedku sťažovateľa. Okrem toho žiadal, aby ústavný súd prikázal ústavu na výkon väzby, aby svoju činnosť prispôbil a zosúladiť so zákonom č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov a zákonom č. 127/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby

s odôvodnením, že sa tým porušujú jeho práva ustanovené v čl. 19 ods. 1 a čl. 12 ods. 4 ústavy, pretože sa výkon väzby vykonáva v rozpore s týmito predpismi, o čom svedčí skutočnosť, že došlo k strate jeho dokladov, ktoré považoval za dôležité na svoju obranu. Ostatné argumenty uviedol sťažovateľ len vo všeobecnej polohe.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné orgány.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor.

Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľ má právo podávať podnet na preskúmanie jeho sťažnosti na nadriadený orgán prokuratúry, resp. môže podávať opakovaný podnet, pretože tento orgán je tým orgánom, ktorý je príslušný v tomto štádiu vybaviť jeho sťažnosti a podnety. Z podaní sťažovateľa nevyplýva, že by tieto možnosti a práva podľa zákona o prokuratúre využil, a to či už vo vzťahu k vzneseniu obvinenia proti jeho osobe, alebo vo vzťahu k režimu v ústave na výkon väzby, proti ktorému má výhrady.

Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou opakovane vyslovil, že nevyužitie tohoto účinného prostriedku nápravy (prokuratúry) nemožno nahradiť podaním pred ústavným súdom, pretože by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen zistiť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok postupu príslušného orgánu činného v prípravnom konaní.

Keďže v danom prípade sťažovateľ uvedeným spôsobom nepostupoval, ústavný súd dospel k záveru, že jeho sťažnosť je pre nevyčerpanie dostupných a účinných právnych prostriedkov ochrany jeho základných opráv neprípustná, a preto rozhodol v tomto smere tak, že ju odmietol pre neprípustnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

b) Sťažovateľ namietal postup okresného súdu a krajského súdu aj v tej súvislosti, že ho do väzby vzal sudca, ktorý nebol zákonným sudcom, keďže v rozvrhu práce bol určený na rozhodovanie o jeho vzatí do väzby iný sudca, čím došlo k porušeniu jeho základných práv označených v sťažnosti.

Ustanovenie § 371 ods. 1 Trestného poriadku umožňuje oprávnenej osobe podať dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok, aj osobe, ktorá tvrdí, že v jej veci súd rozhodol v nezákonnom zložení. Vychádzajúc z uvedeného to znamená, že sťažovateľ mal a má právo podať dovolanie proti rozhodnutiu súdov, o ktorom bude rozhodovať Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Sťažovateľ teda nevyčerpal všetky zákonom ustanovené možnosti v systéme opravných prostriedkov a v tom prípade právomoc ústavného súdu môže poskytovať iba subsidiárne s ohľadom na citovaný čl. 127 ods. 1 ústavy, teda len vtedy, ak o ochrane týchto základných opráv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Sťažovateľ teda mohol a ešte môže podať dovolanie proti rozhodnutiam súdov týkajúcich sa uvedených a vznesených námietok, preto je vylúčená právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu označeným právam sťažovateľa.

Ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre neprípustnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

c) Sťažovateľ napadol aj uznesenie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 632/2009 zo 7. decembra 2009, ktorým bol vzatý do väzby.

Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. V danom prípade proti uzneseniu okresného súdu bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, ktorú sťažovateľ podal, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal krajský súd v opravnom konaní. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

d) Odlišná situácia je, pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému krajským súdom pod č. k. 2 Tpo 148/2009-40. Túto časť sťažnosti považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré navrhovateľ označil, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľa, podľa ktorej nie je v danom prípade dôvod na jeho vzatie do väzby.

Ústavný súd poukazuje zásadne na to, že nie je tzv. „skutkovým súdom“, teda súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ak by malo ísť o dokazovanie, ktoré by malo nahradiť dokazovanie nevykonané všeobecnými súdmi a ich vyhodnoteniami.

Vo väzobných veciach platí, že skúmanie primeranosti určenej lehoty väzby prináleží predovšetkým všeobecným súdom. Pre tieto účely im patrí skúmať všetky okolnosti spôsobilé potvrdiť alebo vyvrátiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe. Predovšetkým na základe dôvodov uvedených v týchto rozhodnutiach (prípadne aj na základe nesporných skutočností uvedených obvineným v jeho žiadostiach) ústavný súd zisťuje, či boli, alebo neboli porušené označené články ústavy a dohovoru (mutatis mutandis Toth c. Rakúsko z 12. decembra 1991).

Ústavný súd považuje v danom prípade dôvody uvedené všeobecnými súdmi za dostatočné v rozsahu uplatnených námietok sťažovateľa. Nad tento rozsah kvalitu odôvodnenia uznesení ústavný súd neposudzoval.

Z rozhodnutia krajského súdu vyplýva:

„Z doposiaľ nadobudnutého spisového materiálu vyplýva dôvodné podozrenie, že obvinený B. sa skutku dopustil tak, ako mu bolo vznesené obvinenie. Obvinený spáchanie trestnej činnosti popiera, v tomto štádiu konania je však usvedčovaný výpoveďou mal. M. B., dcéry obvineného, ktorá v prítomnosti obhajcu obvineného, ako aj psychológa vypovedala o skutočnostiach, ktoré nasvedčujú, že je podozrenie, že bol spáchaný trestný čin.

V tomto štádiu konania ide o dôvodné podozrenie, pričom pri rešpektovaní zásad Trestného poriadku budú vykonávané ďalšie dôkazy, ktoré obvinenie môžu zoslabovať alebo zosilňovať, bude to však vecou ďalšieho konania.

Z odpisu registra trestov vyplýva, že obvinený má 1 záznam, kedy bol Okresným súdom Trenčín uznaný vinným z trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1, 2 písm. b) Tr. zák. účinného do 1.1.2006. Podstatnou pre konštatovanie dôvodnosti väzby je aj tá

skutočnosť, že voči obvinenému sa vedú aj ďalšie trestné stíhania, a to na Okresnom súde Žilina, pre trestný čin podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 Tr. zák. a vydierania podľa § 235 ods. 1, 3 písm. b) Tr. zák. účinného do 1.1.2006.

Na základe uvedeného teda možno konštatovať, že doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky závažného trestného činu, navyše voči vlastnej dcére, teda blízkej osobe a sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, pričom ďalšie konkrétne skutočnosti (podozrenie z ďalšej trestnej činnosti, podozrenie z recidívy trestnej činnosti) odôvodňujú obavu, že obvinený v prípade jeho ponechania na slobode bude pokračovať v trestnej činnosti, čím sú tu dôvody väzby ako ich má na mysli ustanovenie § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.“

Toto rozhodnutie krajského súdu nie je ani svojvoľné, ani arbitrárne, je v celom rozsahu v súlade so zákonom. Skutočnosť, že sa sťažovateľ so skutkovým a právnym záverom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Podľa názoru ústavného súdu právny výklad krajského súdu nevykazuje nedostatky, ktoré by boli v rozpore s ústavou, preto v tejto časti bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2010